

De PEG- en PEG(J)-sonde

Dagelijkse verzorging en het geven van voeding in de thuissituatie

Naar het ziekenhuis? Lees eerst de informatie op www.asz.nl/brmo.

informatie

Inleiding

U heeft een PEG-sonde of PEG(J)-sonde gekregen. In deze folder leest u meer over de dagelijkse verzorging van de sonde en het geven van voeding via de sonde in de thuissituatie.

Voeding

De sondevoeding via een PEG-sonde kan op verschillende manieren worden gegeven:

- Continu (24 uur per dag) voeding via een sondevoedingspomp.
- In porties dus meerdere keren per dag.
- Als nachtvoeding.

De sondevoeding via de PEG(J)-sonde kan op verschillende manieren worden gegeven:

- Continu (24 uur per dag) voeding via een sondevoedingspomp.
- Als nachtvoeding.

De diëtiste bekijkt hoeveel voeding u per dag nodig heeft en bespreekt de verschillende mogelijkheden met u. Bij eventuele problemen kunt u altijd de diëtiste raadplegen.

Om te voorkomen dat de PEG-sonde verstopt raakt, moet deze regelmatig worden doorgespoeld met 20-30cc water. Bij voeding die continu gegeven wordt, moet dit 3 tot 5x per dag gebeuren. Het doorspoelen gebeurt met een spuit. De verpleegkundige kan dit in het ziekenhuis met u oefenen.

Verzorging van de PEG sonde

Let op:

De eerste 7 tot 10 dagen na de plaatsing de PEG- sonde of PEG(J)-sonde niet losmaken en niet dompelen en draaien!

De PEG(J) sonde heeft een andere verzorging nodig dan een PEG-sonde. Lees daarom de uitleg goed door.

Als de sonde net is geplaatst kan de huid rondom de insteekopening gevoelig zijn. In de eerste 7 tot 10 dagen wordt de verbinding gevormd tussen de buikwand en uw maag. De sonde wordt daarom bij het inbrengen meestal wat strakker bevestigd. In deze periode mag de sonde niet wordt losgemaakt. Als u al een PEG-sonde had, dan hoeft de fixatie niet strak te zijn omdat het fistelkanaal al gevormd is.

De eerste dagen kan er wat wondvocht uit de insteekopening komen. Er zit een gaasje rondom de insteekopening. Dit gaasje vervangt u dagelijks. Als er veel wondvocht komt, verschoont u het gaasje meerdere keren per dag.

Nadat de insteekopening genezen is, kan er soms toch nog wat vocht uitkomen. U gebruikt de gaasjes dan alleen bij afscheiding van vocht.

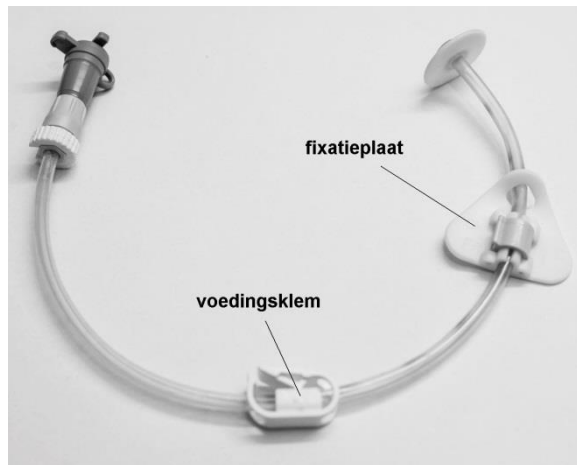
De eerste week na het inbrengen van de sonde

- U mag douchen. U mag niet in bad.
- Probeer te voorkomen dat de sonde veel beweegt.
- U noteert bij welk streepje van de sonde het buitenste fixatieplaatje zit.

Na de eerste week

Het is erg belangrijk dat de insteekopening na de periode van 7 tot 10 dagen, dagelijks goed schoongemaakt wordt. Ook dompelt u de sonde iedere dag om te voorkomen dat deze vast gaat zitten.

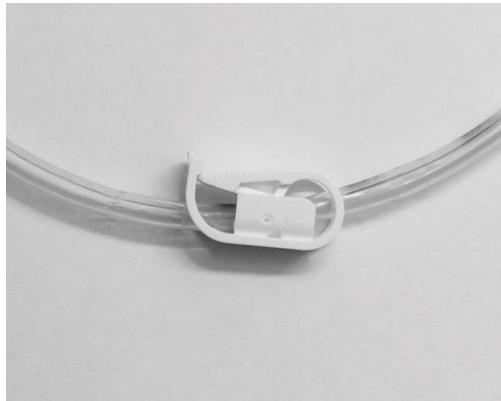
Dit doet u op het moment dat er geen sondevoeding door de sonde loopt.

De peg-sonde

Schoonmaken en dompelen van de sonde

1. U wast uw handen met water en zeep. Daarna de handen goed afdrogen.
2. Sluit de voedingsklem.

3. Open de fixatieplaat.

4. Maak de PEG sonde los en haal hem uit de fixatieplaat.

5. Verwijder de fixatieplaat van de huid.
6. Maak de huid en de beide kanten van de fixatieplaat schoon met een gaasje, milde zeep en warm water. Daarna goed drogen. U mag hier geen föhn voor gebruiken. Zolang de insteekopening vocht blijft afscheiden kunt u de huid ook schoonmaken met een gaasje en desinfectans, geen alcohol!
7. Pak de sonde tussen duim en wijsvinger vast en duw hem twee tot drie centimeter naar binnen. Dit noemen we dompelen. Heeft u een PEG-sonde dan draait u de sonde helemaal rond. Heeft u een PEG(J)-sonde dan mag u deze niet ronddraaien.
8. Trek de sonde weer voorzichtig terug tot op de plaats waar deze zat.

9. Maak het klemmetje van het buitenste fixatieplaatje weer vast. Er moet een muntje tussen de buikhuid en het fixatieplaatje passen.

10. Open de voedingsklem.

Als de insteekopening goed genezen is hoeft er geen splitgaasje meer tussen.

Doorspoelen

Peg-sonde

Voor en na iedere voeding of medicijngift spoelt u de sonde door met 20-30cc water. Als de sondevoeding continu wordt gegeven, spuit u de sonde 3 tot 5x door en/of voor en na de medicijngift. Ook als u de sonde niet gebruikt moet u de sonde 3x per dag doorspuiten met 20-30cc water.

1. Sluit de voedingsklem
2. Maak de sondevoeding los.
3. Zet de spuit met water erop.
4. Open de voedingsklem.
5. Spuit het water erdoor.
6. Sluit de voedingsklem.

PEG(J)-sonde

U spuit de sonde 6x per dag door en/of voor en na de medicijngift met lauw warm water.

Ook als u de sonde niet gebruikt moet u de sonde 3x per dag doorspuiten met 20-30cc water.

Verzorging van mond en gebit

Als u sondevoeding gebruikt, eet u zelf weinig of niet meer via de mond. Hierdoor maakt u minder speeksel aan en kunt u last krijgen van een droge en pijnlijke mond. U kunt dit voorkomen door:

- Een paar keer per dag uw tanden poetsen.
- Uw mond regelmatig spoelen met schoon water.
- Als het mogelijk is mag u op kauwgom kauwen. Dit is een goede manier om uw speekselklieren te activeren.
- Bescherm uw lippen en huid met lippenbalsem.

Medicijnen

Als u medicijnen niet meer kan slikken, is het mogelijk deze door de sonde te spuiten. Overleg met uw arts en/of apotheker of de medicijnen die u neemt wel door de sonde mogen. U kan in overleg met uw apotheek vragen welke medicijnen u mag malen en of eventueel om gezet moeten worden in drank. Medicijnresten kunnen de sonde makkelijk verstoppen. Spoel de sonde daarom goed door voor en na de medicijnen.

Wat kunt u doen als...

De sonde eruit is gevallen

Een sonde met een inwendig fixatieschijfje kan er niet makkelijk uitvallen. Alleen als er hard aan getrokken wordt. Een sonde die met een ballon in uw maag zit, kan er wel makkelijk uitvallen.

Bijvoorbeeld als de ballon kapot gegaan is.

Als de sonde eruit is gevallen moet u zo snel mogelijk de sonde via de insteekopening in uw maag terugplaatsen. U plakt de sonde op uw buik met een pleister. Het is belangrijk dat de sonde snel weer in uw maag zit. Binnen 1-2 uur sluit de insteekopening anders vanzelf. Als dit niet lukt moet u tijdens kantooruren bellen met de MDL-verpleegkundige. Buiten kantoor tijden belt u met de afdeling Spoedeisende Hulp.

Het is belangrijk dat de sonde snel weer in uw maag zit. Binnen 1-2 uur sluit de insteekopening anders vanzelf.

De sonde zit verstopt

Als de sonde toch verstopt raakt, dan kunt u proberen om de sonde:

- Door te spuiten met 10 cc lucht.
- Door te spoelen met 5-10 cc lauwwarm water.
- Met een pompende beweging met een 5 of 10 cc spuit weer te openen: u probeert afwisselend lucht in te spuiten en weer op te zuigen.
- Te kneden op de plek waar de sonde verstopt zit en probeer daarna nogmaals door te spuiten.

Als de sonde nog steeds verstopt zit, dan belt u tijdens kantooruren met de MDL-verpleegkundige of MDL-arts. Buiten kantooruren belt u met de afdeling Spoedeisende hulp.

Probeer nooit met een scherp voorwerp de sonde weer open te maken.

Lekkage langs de sonde

Controleer of het buitenste fixatieplaatje niet te los zit. Er moet net een muntje tussen de buikhuid en het fixatieplaatje kunnen.

Bij blijvende lekkage klachten kunt u de MDL-verpleegkundige bellen.

Huid rondom de sonde is rood en pijnlijk

Dit kan wijzen op een beginnende ontsteking. Zorg ervoor dat de huid schoon en droog blijft. U kan een gaasje tussen de huid en het buitenste fixatieplaatje plaatsen.

Let erop dat er geen lekkage van de maaginhoud is langs de sonde. Dit kan de huid irriteren. Het fixatieplaatje mag niet te los op de buikwand zitten. Er moet een muntje tussen de buikhuid en het fixatieplaatje kunnen.

Als de klachten na enkele dagen nog aanwezig zijn, belt u met de MDL-verpleegkundige.

De sonde kan niet teruggeschoven worden

De sonde kan vastgroeien in de maagwand en de insteekopening. U belt met de MDL-verpleegkundige. Zij kan kijken wat het probleem is en kan eventueel een afspraak maken om een nieuwe sonde te laten plaatsen.

Ontstaan van ‘wild vlees’

Rondom de insteekopening kan ‘wild vlees’ ontstaan. Wild vlees is overtollig weefsel. Dit is niet gevaarlijk zolang u er geen pijn of bloedingen aan heeft en er geen pus uitkomt. Er hoeft niet altijd wat aan gedaan te worden. Als u het vervelend vindt kunt u bellen met de MDL-verpleegkundige.

Klachten tijdens het voeden

Soms kunnen mensen last hebben of krijgen van misselijkheid, zuurbranden, buikpijn, diarree of juist een moeilijke stoelgang.

Mogelijke oorzaken hiervan zijn:

- U krijgt te veel of te weinig voeding. Overleg met uw diëtiste over aanpassing van de hoeveelheid sondevoeding.
- De soort voeding is niet geschikt voor u, overleg ook dit met uw diëtiste.
- De voeding is te koud. Laat de voeding altijd op kamertemperatuur komen voordat u de voeding aansluit.
- De inloopsnelheid van de voeding is onjuist. Langzamer of sneller laten lopen kan een oplossing zijn.

- Uw houding speelt een rol. Ga rechtop zitten of houd het hoofd omhoog tijdens het voeden. Bij voeding in de nacht is het belangrijk dat uw hoofdeinde hoger is dan de rest van uw lichaam.

De sonde gaat naar binnen

Kijk een aantal keer per week bij welk streepje het fixatieplaatje zit. Het kan zijn dat de sonde door bewegingen van uw maag naar binnen wordt getrokken. Het deel van de sonde dat buiten uw lichaam zit, is dan korter. U kunt proberen om de sonde voorzichtig weer naar buiten te trekken, tot deze weer in de oorspronkelijke positie zit. Als dit niet lukt of als de sonde telkens weer naar binnen schuift, belt u de MDL- verpleegkundige.

Bij twijfel of vragen

Bij twijfel of als u vragen heeft kunt al altijd bellen met de MDL- verpleegkundige. Als zij niet bereikbaar is, kunt u bellen met de endoscopie-afdeling.

Aandachtspunten

Misselijkheid of braken

Misselijkheid en braken kan worden veroorzaakt doordat de sonde die in uw darm ligt zich verplaatst heeft naar uw maag. Neem dan contact op met de MDL- verpleegkundige.

Dompelen PEG(J)-sonde

Duw de sonde na 10 dagen dagelijks 2-3 centimeter naar binnen en weer terug. Hiermee wordt voorkomen dat het inwendige plaatje dat in de maag zit in het maagslijmvlies vast gaat groeien. **De sonde mag niet gedraaid worden!** De dunnere sonde die door de PEG-sonde heen is gevoerd kan hierdoor namelijk terugkrullen naar de maag.

Het uiteinde van de sonde kan dan vanuit de darm in de maag terechtkomen. Als het niet lukt om de sonde naar binnen te duwen, overleg dan met de MDL-verpleegkundige.

Buikpijn

Als u tijdens de eerste week na de plaatsing van de sonde hevige buikpijn krijgt, stop dan direct met voeden en neem contact op met de MDL- verpleegkundige. 's Avonds, 's nachts en in het weekend kunt u contact opnemen met de spoedeisende hulp.

Bereikbaarheid

De MDL-verpleegkundigen:

Zij zijn tussen 09.00-11.30 bereikbaar op:

- Maandag op de locatie Zwijndrecht, tel. (078) 654 19 88.
- Woensdag, donderdag en vrijdag op de locatie Dordwijk, tel. (078) 654 71 04.

De endoscopie-afdeling:

Deze afdeling is tijdens kantooruren bereikbaar via tel. (078) 652 32 21.

Spoedeisende Hulp:

Buiten kantooruren kunt u bij problemen bellen met de afdeling Spoedeisende Hulp van locatie Dordwijk, tel. (078) 652 32 10.

Wilt u uw mening geven over deze folder? Dat kan hier: www.asz.nl/foldertest/

Ruimte voor aantekeningen

Albert Schweitzer ziekenhuis
februari 2018
pavo 1133